

Аналітичний звіт

“Оцінка стану оприлюднення та оновлення відкритих даних розпорядниками у 2023 році”

Передмова.

Порядок щорічної оцінки стану оприлюднення та оновлення відкритих даних розпорядниками інформації на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних затверджено постановою КМУ від 17 квітня 2019 року №409.

Метою оцінки є визначення стану виконання розпорядниками інформації вимог Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835.

Так, до 1 березня року, що настає за роком оцінки, розпорядники інформації надсилають Мінцифри заповнену картку оцінки стану оприлюднення і оновлення відкритих даних розпорядниками інформації.

Ця картка складається з п'яти розділів:

- політика відкритих даних;
- потенціал обробки та аналізу відкритих даних;
- якість відкритих даних;
- залучення користувачів до системи оприлюднення відкритих даних;
- вплив відкритих даних.

Зазначений механізм дозволяє оцінити стан розвитку сфери відкритих даних в Україні, надати об'єктивну оцінку розпорядникам та сформуванню відповідний рейтинг розпорядників за рівнем оприлюднення та оновлення відкритих даних.

Оцінка оприлюднення та оновлення відкритих даних у 2023 році здійснювалась за результатами аналізу заповнених розпорядниками інформації карток оцінки стану оприлюднення і оновлення відкритих даних, поданих до 1 березня 2024 року здебільшого шляхом заповнення направленої Мінцифри гугл-форми із переліком питань картки.

Цей звіт відображає стан справ у сфері відкритих даних та відповідне загальне рейтингування 75 ОДВ та 63 ОМС, які подали до Мінцифри заповнені картки оцінки, а також рейтинги вказаних розпорядників по кожному з проаналізованих критеріїв.

При цьому усі зазначені у звіті зауваження чи рекомендації, наведені приклади щодо ефективності впровадження тих чи інших практик у сфері відкритих даних не мають на меті перебільшення досягнень певних розпорядників, або навпаки акценту на їх недоліках.

Метою наведеного аналізу є об'єктивне відображення стану справ у сфері відкритих даних та сприяння розвитку цієї сфери шляхом виокремлення та впровадження найкращих практик розпорядників, а також недопущення найпоширеніших помилок та порушень.

Методи дослідження: контент-аналіз, порівняльний, системний, узагальнення.

Принципи дослідження: об'єктивності, достовірності, доступності, прозорості та у взаємодії з розпорядниками інформації.

Задля об'єктивного відображення стану оприлюднення та оновлення відкритих даних розпорядниками інформації, а також для створення рейтингових списків було використано такі критерії оцінювання за кожним розділом картки.

I. Політика відкритих даних: 5 питань, максимальна кількість можливих набраних балів розпорядником - 8.

II. Потенціал оброблення та аналізу відкритих даних: 9 питань, максимальна кількість можливих набраних балів розпорядником - 16.

III. Якість даних: 9 питань, максимальна кількість можливих набраних балів розпорядником - 16.

IV. Залучення користувачів: 7 питань, максимальна кількість можливих набраних балів розпорядником - 11.

V. Вплив відкритих даних: 5 питання, максимальна кількість можливих набраних балів розпорядником - 9.

Таким чином, розпорядник інформації може набрати 60 балів, що буде свідчити про максимальний рівень реалізації політики у сфері відкритих даних.

Перелік умовних скорочень.

ОДВ - орган державної влади.

ОМС - орган місцевого самоврядування.

Мінцифри - Міністерство цифрової трансформації України.

Портал - Єдиний державний веб-портал відкритих даних.

Постанова № 835 - постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних».

Положення - Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835.

Перелік - Перелік наборів даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних.

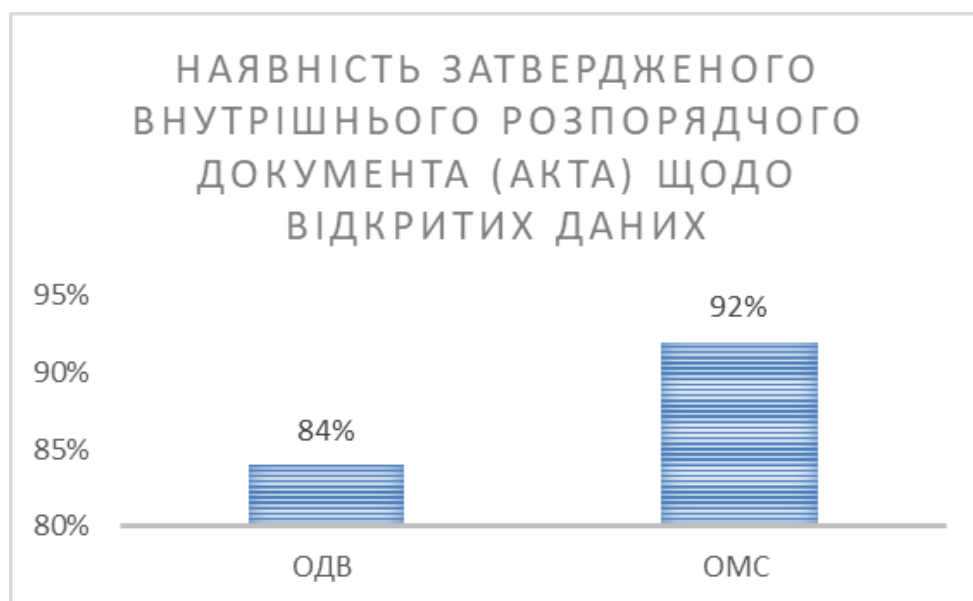
Картка - картка оцінки стану оприлюднення і оновлення відкритих даних розпорядниками інформації.

I. Політика відкритих даних.

У цьому розділі проаналізовано основні аспекти впровадження органами державної влади та місцевого самоврядування політики відкритих даних, а саме: затвердження внутрішнього розпорядчого акту щодо відкритих даних; затвердження у ньому частоти оновлення наборів даних на Порталі, підхід, який застосовується розпорядником інформації для оприлюднення даних на Порталі, а також стан оприлюднення розпорядниками наборів даних на Порталі.

За результатами оцінки встановлено, що у більшості розпорядників затверджено внутрішній розпорядчий акт, яким врегульовано порядок оприлюднення, частоту оновлення, перелік наборів даних.

Так, 84% ОДВ (63 із 75) та 92% ОМС (58 із 63) затвердили відповідний внутрішній акт, що є високим показником для розпорядників.

Так само більшість розпорядників (84% ОДВ та 79% ОМС, а саме 63 із 75 та 50 із 63 відповідно) визначили періодичність оновлення наборів даних, передбачених переліком наборів даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних (додаток до Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835).

Крім того, було досліджено питання підходу, який використовує розпорядник інформації для публікації наборів.

Положенням виокремлено 2 основні підходи:

- реактивний підхід – дані оприлюднюються виключно відповідно до Положення (60% ОДВ та 54% ОМС, а саме 45 із 75 ОДВ та 34 із 63 ОМС використовують цей підхід);
- проактивний підхід – дані оприлюднюються відповідно до Положення, запитів громадськості та ініціативи розпорядника (40% ОДВ та 46% ОМС, а саме 30 із 75 ОДВ та 29 із 63 ОМС використовують цей підхід).

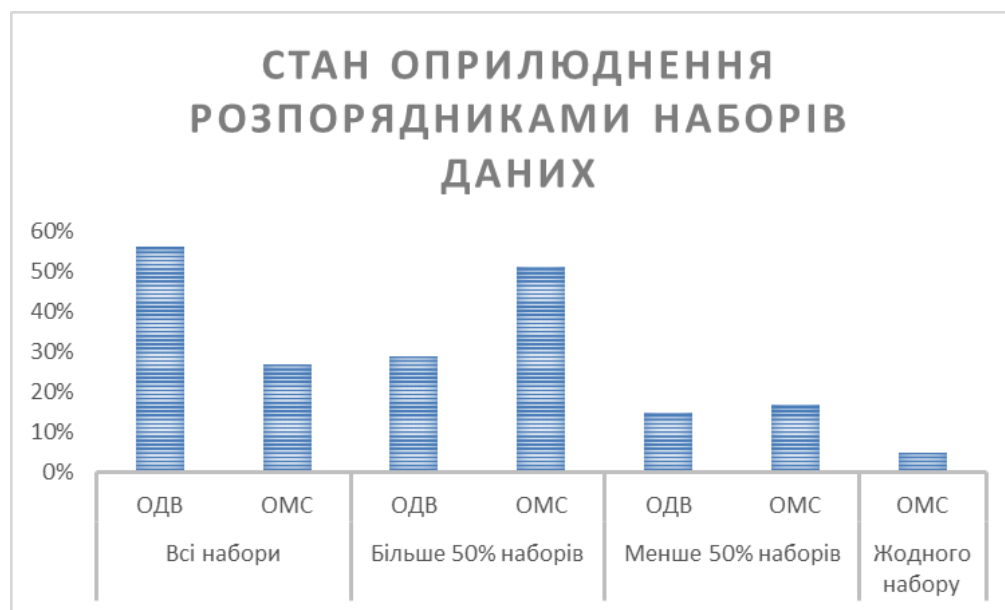

Із наведеного вбачається, що ОДВ та ОМС потрібно підвищувати проактивність та відповідно прагнути публікувати набори у разі високого суспільного інтересу до таких даних (високої частоти їх запитання; за результатами опитування громадської думки; антикорупційного ефекту та/або економічного ефекту від оприлюднення наборів даних; наявності інших обставин).

Стосовно стану оприлюднення наборів на Порталі можна виокремити такі показники:

- всі набори оприлюднили 56% ОДВ та 27% ОМС, а саме 42 із 75 ОДВ та 17 із 63 ОМС;
- більше 50% наборів оприлюднили 29% ОДВ та 51% ОМС, а саме 22 із 75 ОДВ, 32 із 63 ОМС;
- менше 50% наборів оприлюднили 15% ОДВ та 17% ОМС, а саме 11 із 75 ОДВ та 11 із 63 ОМС;
- жодного набору не оприлюднили 5% ОМС, а саме 3 із 65.

Схематично ці показники можна зобразити таким чином:

При цьому показник оприлюднення нижчий саме в ОМС, що підтверджує необхідність посилення регіональної політики, ширшої просвітницької роботи саме для ОМС.

З метою розвитку регіональної політики відкритих даних Міністерством цифрової трансформації України впроваджено цикл навчальних тренінгів з відкритих даних “Open Data Academy” у регіонах України. Так, у 2023 році тренінги було проведено для Чернівецької, Львівської, Закарпатської областей.

Водночас зазначене підтверджує і більший тягар саме для ОМС, адже для них у Положенні передбачено більшу кількість спеціальних наборів.

36 % ОДВ (28 із 78 ОДВ) та 34 % (22 із 65 ОМС) зазначили, що оприлюднюють додаткові набори даних, крім передбачених Положенням.

Приклад.

Національна служба здоров'я України

Інформація про вакцинацію населення від Коронавірусної хвороби

<https://data.gov.ua/dataset/4ccced549-1a03-4e0b-afbb-461febb26007>.

Рекомендації розпорядникам:

1. Затвердити внутрішній розпорядчий акт, яким врегульовано порядок оприлюднення, частоту оновлення, перелік наборів даних; визначити відповідальну особу, яка відповідає за оприлюднення інформації згідно із Законом України «Про доступ до публічної інформації».

2. Сформувати механізм для сталого впровадження заходів, спрямованих на ефективне оприлюднення та подальше використання відкритих даних, а саме: затвердити план дій з реалізації політики відкритих даних розпорядника шляхом підвищення рівня знань та компетенцій в галузі відкритих даних у відповідальних осіб, впровадження місцевого порталу відкритих даних.

3. Враховувати запити громадськості при оприлюдненні наборів відкритих даних, наприклад шляхом проведення опитувань громадської думки у соціальних мережах, заповненням відповідних форм, що забезпечить проактивний підхід до оприлюднення.

II. Потенціал оброблення та аналізу відкритих даних.

У зазначеному розділі проаналізовано потенціал оброблення та аналізу відкритих даних розпорядника, а саме: затвердження розпорядником інформації посадової особи (структурного підрозділу), відповідальних за оприлюднення відкритих даних, проведення підвищення кваліфікації з доступу до публічної інформації для таких осіб; джерела фінансування проектів, пов'язаних з відкритими даними; робоче навантаження відповідальної особи за оприлюднення відкритих даних; взаємодію з іншими розпорядниками інформації; використання міжнародних стандартів у сфері відкритих даних; проведення аудиту наявних наборів відкритих даних розпорядника.

Перш за все, важливо зазначити, що показник затвердження розпорядниками інформації відповідальних осіб або структурних

підрозділів є досить високим: лише в 3 ОДВ та 2 ОМС не визначено відповідальних осіб за оприлюднення.

Водночас у 9 ОДВ та 7 ОМС є посадова особа (структурний підрозділ), не уповноважена на оприлюднення відкритих даних, але фактично провадить цю діяльність.

У 30 ОДВ та 24 ОМС посадова особа (структурний підрозділ) уповноважена на оприлюднення відкритих даних розпорядчим актом керівника.

А також у 33 ОДВ та 30 ОМС посадова особа (структурний підрозділ) уповноважена на оприлюднення відкритих даних посадовими інструкціями (положеннями).

Найкращою практикою належного забезпечення політики відкритих даних розпорядником інформації є затвердження таких обов'язків на рівні посадових інструкцій та положень. При цьому важливо зазначити, що завантаження наборів даних на Єдиний державний веб-портал відкритих даних здійснюється безоплатно відповідальною особою розпорядника інформації, яка заповнює та подає паспорт набору даних, структуру набору даних та сам набір даних. Тобто визначення такої особи є обов'язковим відповідно до пункту 24 Постанови № 835.

Більшість розпорядників зазначили про відсутність фінансування (55 із 75 ОДВ та 53 із 63 ОМС) для реалізації проектів на основі відкритих даних, однак все ж деякі органи використовують кошти державного та місцевих бюджетів, а також кошти міжнародної технічної допомоги.

Також 20 ОДВ (27%) та 27 ОМС (43%) зазначили про надлишкове або критичне навантаження на відповідальних осіб за оприлюднення відкритих даних, що свідчить про те, що посадові особи ОМС відчувають посилене навантаження у зв'язку з більшою кількістю спеціальних наборів відкритих даних, які ОМС зобов'язані оприлюднювати.

Важливо зазначити, що кількість розпорядників, які повідомили про критичне або надлишкове навантаження на посадових осіб збільшилась порівняно з попередніми роками. Це свідчить про негативні тенденції, пов'язані з продовженням війни росії проти України та кадровим голодом у зв'язку з мобілізацією працівників, а також із їх виїздом за кордон.

Крім того, більшість розпорядників у процесі здійснення своєї діяльності взаємодіють з іншими розпорядниками інформації.

При цьому деякі ОДВ та ОМС вказували у картці оцінки, що вони взаємодіють із структурними підрозділами свого органу, що є помилковою

практикою. Це пов'язано з тим, що розпорядникам необхідно дотримуватися принципу «єдиного вікна», а саме: публікувати набори від імені самого розпорядника інформації та не реєструвати на Порталі кабінети структурних підрозділів розпорядника.

ОДВ та ОМС здійснюють такі заходи взаємодії з іншими розпорядниками інформації в процесі діяльності щодо відкритих даних:

- висвітлення у засобах масової інформації спільної діяльності щодо відкритих даних;
- навчання та впровадження передових практик управління даними та оприлюднення відкритих даних;
- заходи із стандартизації даних.

Крім того, деякі розпорядники зазначали, що активно взаємодіють з Міністерством цифрової трансформації України як органом, який відповідає за формування та реалізацію державної політики у сфері відкритих даних.

Приклад.

Антимонопольний комітет взаємодіє з іншими розпорядниками інформації для створення набору даних «Зведений перелік суб'єктів природних монополій», які ведуть Переліки природних монополій галузеві. Внесення суб'єктів природних монополій до Зведеного переліку здійснюється Комітетом на підставі реєстрів, отриманих від Міністерства інфраструктури України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг.

Приклад.

Офісом генерального прокурора України було повідомлено про участь у програмах навчання в Тренінговому центрі прокурорів України, лист-орієнтування Офісу Генерального прокурора керівникам обласних прокуратур, участь в організованому Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини форумі на тему: «Додержання конституційного права на інформацію в умовах правового режиму воєнного стану».

Приклад.

У 2023 році Кропивницька міська рада впровадила власний Портал відкритих даних Кропивницького. Спеціалістами управління

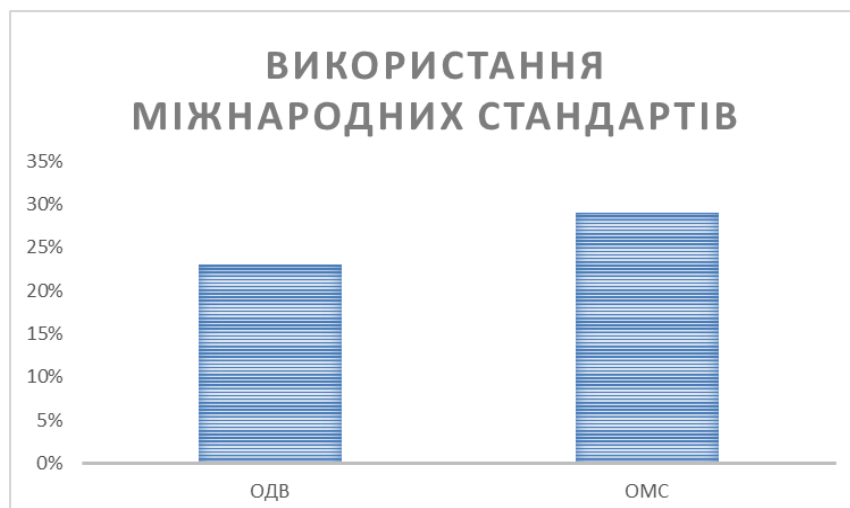
інформаційних технологій для відповідальних осіб за публікацію наборів даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних було проведено навчання на тему: "Створення, оприлюднення та оновлення розпорядником інформації відкритих даних на Порталі відкритих даних Кропивницького".

Крім того, посадові особи органів місцевого самоврядування, відповідальні за публікацію відкритих даних пройшли дводенний інтенсив з відкритих даних "Впровадження політики відкритих даних" організований та проведений Міністерством цифрової трансформації України, за результатами заходу учасниками отримано 38 сертифікатів.

Навчання у Регіональному центрі підвищення кваліфікації Кіровоградської області на тему "Аналіз статистичних, соціологічних даних та аналітика Big Data для оцінки і моніторингу регіонального розвитку", отримано сертифікати.

Також 17 ОДВ (23%) та 18 ОМС (29%) повідомили, що у своїй діяльності використовують міжнародні стандарти у сфері відкритих даних, а саме:

- постійна доступність онлайн у цілодобовому режимі;
- відсутність паролів чи інших обмежень на рівні доступу;
- безкоштовність та анонімність надання й використання;
- можливість завантажувати у машиночитаних форматах;
- отримання даних виключно з офіційних ресурсів;
- публікація дат у форматі міжнародного стандарту ISO 8601, статичних транспортних даних - у форматі GTFS feed;
- принципи, визначені Міжнародною хартією відкритих даних.

Розпорядники інформації постійно підвищують рівень своєї професійної компетенції, беруть участь у навчаннях з практичних питань оприлюднення відкритих даних та щодо обігу інформації з обмеженим доступом, зокрема порядку поширення персональних даних.

Так, посадові особи 34 ОДВ (45%) та 41 ОМС (65%) зазначили про пройдене навчання з відкритих даних, а також 26 ОДВ (35%) та 45 ОМС (71%) – про навчання з обмеження доступу до інформації.

Порівняно з попередніми роками, які підлягали оцінці, більша кількість розпорядників, особливо органів місцевого самоврядування, пройшли відповідні навчання з відкритих даних та щодо обмеження доступу до інформації.

Найпопулярнішими стали курси «Відкриті дані для державних службовців», «Доступ до публічної інформації», які розміщені на онлайн-платформі «Дія.Цифрова освіта». Також низка розпорядників регіонального рівня повідомили про пройдені тренінги «Open Data Academy», організовані Міністерством цифрової трансформації України за підтримки USAID / UK aid проєкту «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах / TAPAS».

Також посадові особи ОДВ та ОМС зазначали про участь у тренінговій програмі «Інтенсив з відкритих даних для розпорядників», організованій Міністерством цифрової трансформації України.

При цьому аудит наявних у розпорядника інформації наборів відкритих даних було здійснено лише 5 ОДВ (6%) та 14 ОМС (22%), що

наразі є недостатнім показником та потребує проведення інформаційної кампанії щодо необхідності проведення розпорядниками інформаційного аудиту.

Приклад.

Проведено внутрішній аудит інформаційної роботи виконавчих органів Івано-Франківської міської ради. За результатами інформаційного аудиту здійснено аналіз роботи з відкритими даними та надано зауваження щодо недоліків в інформаційній роботі та оприлюдненні відкритих даних.

Рекомендації розпорядникам:

1. Визначити посадових осіб (структурні підрозділи), відповідальних за оприлюднення відкритих даних.
2. Застосовувати принцип «єдиного вікна» при оприлюдненні відкритих даних розпорядника.
3. Використовувати міжнародні стандарти у сфері відкритих даних, затверджені у Міжнародній хартії відкритих даних, міжнародному стандарті ISO 8601.
4. Систематично проходити підвищення кваліфікації у сфері відкритих даних та щодо обмеження доступу до інформації.
5. Щорічно проводити інформаційний аудит публічної інформації, яка знаходиться у володінні розпорядника, та результати аудиту оприлюднювати на офіційному веб-сайті розпорядника та Порталі.

III. Якість даних.

У цьому розділі буде проаналізовано якість оприлюднених розпорядниками даних, а саме: частоту їх оновлення, машиночитаність, наявність помилок у даних, типи оприлюднених даних, якість наборів (наявність/відсутність порожніх рядків у таблиці, написання заголовків, використання форматування, уживання одного типу даних, однакового формату запису дат, назв, чисел в межах одного атрибуту), відповідність назви набору зазначеному в переліку, повноту опису набору даних, наявність коректних ключових слів, позначення у назві файла набору номера версії або дати, на яку актуальні оприлюднені дані.

Передусім варто зазначити, що 80% ОДВ (60 із 75) та 54% ОМС (34 із 63) дотримуються частоти оновлення наборів даних, яка затверджена в Постанові № 835.

Так, відповідно до пункту 15 Постанови № 835 розпорядник інформації самостійно обирає періодичність оновлення наборів даних, які перебувають в його володінні та оприлюднюються, якщо інше не передбачено законодавством.

Під час вибору періодичності оновлення наборів даних розпорядник інформації повинен забезпечити максимально можливу частоту їх оновлення та підтримки в актуальному стані на Порталі.

Розпорядниками інформації може обиратися така періодичність оновлення наборів даних:

для наборів даних, оприлюднених за допомогою інтерфейсу прикладного програмування, - більш як один раз на день;

для наборів даних, що мають планову періодичність оновлення - більш як один раз на день; щодня; щотижня; щомісяця; щокварталу; кожного півріччя; щороку.

Нижчий відсоток дотримання ОМС зазначеної періодичності оновлення наборів даних потребує уваги та проведення відповідної просвітницької роботи щодо важливості своєчасного оновлення наборів даних та їх підтримки в актуальному стані на Порталі. Адже таким чином розпорядниками буде забезпечуватися принцип оперативності оприлюднення наборів даних у формі відкритих даних (своєчасне оновлення публічної інформації у формі відкритих даних на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних, а також її оприлюднення у первинній (неагрегованій) формі).

Тоді як у ОДВ показник дотримання визначеної паспортом набору даних частоти оновлення зберігається на достатньо високому рівні.

Також 72 із 75 (96%) ОДВ та 51 із 63 (81%) ОМС у повному обсязі оприлюднено набори відкритих даних, визначені Положенням.

Важливим аспектом для подальшого використання оприлюднених наборів та створення економічної вигоди є машиночитаність цих наборів, адже саме цей компонент дозволить здійснювати автоматизоване оброблення даних електронними засобами.

При цьому 47% ОДВ та 58% ОМС не оприлюднюють свої набори в машиночитаному форматі, що унеможливує подальше використання оприлюднених даних. Безумовно, такий показник потребує покращення та

особливої уваги Мінцифри як головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері відкритих даних.

99% ОДВ та 87% оприлюднюють набори відкритих даних без помилок.

Найбільш уживаним та зручним для оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних є структурований тип відкритих даних.

Також розпорядники оприлюднюють текстові дані, архіви та графічні дані.

Водночас жоден із розпорядників не зазначив про оприлюднення відео- та аудіоданих, геопросторових даних, а також даних, розроблених із використанням програми Macromedia Flash.

72% ОДВ та 52% ОМС публікують файли з наборами без порожніх рядків на початку або всередині, що є важливим для машиночитаності оприлюднених даних.

56% ОДВ та 57% ОМС у першому рядку назви атрибутів записують кирилицею, тоді як прийнятним варіантом для машиночитаності набору є написання заголовків латиницею з використанням camelCase.

83% ОДВ та 59% ОМС не використовують форматування наборів (колір, шрифт, стиль), що також є важливим для подальшого використання даних: вказаного форматування у наборах не має бути, оскільки форматування не є даними.

83% ОДВ та 49% ОМС не вживають один тип даних у межах одного атрибута. Тобто важливим для цього критерію є те, щоб у разі якщо у певній графі записані числові дані, у ній не має бути текстових даних. Водночас розпорядники не завжди дотримуються цього принципу.

Крім того, 53% ОДВ та 54% ОМС не використовують один формат запису дат, назв, чисел, однак на це теж потрібно звертати особливу увагу.

88% ОДВ та 76% ОМС не мають дублікатів даних, а 85% ОДВ та 79% ОМС оприлюднюють набори даних у первинній (неагрегованій) формі.

91% ОДВ та 94% ОМС оприлюднюють текстові набори без сканованих зображень.

76% ОДВ та 65% ОМС оприлюднюють набори, назви яких відповідають зазначеним у Переліку.

85% ОДВ та 76% ОМС оприлюднюють набори даних із зазначенням повного опису набору, а також 88% ОДВ та 68% ОМС вказують коректні ключові слова під час заповнення паспорту набору.

До того ж, недостатнім є показник зазначення номеру версії або дати, на яку актуальні дані у назві файлу: лише 27% ОДВ та 24% ОМС вказують такі відомості.

Рекомендації для розпорядників:

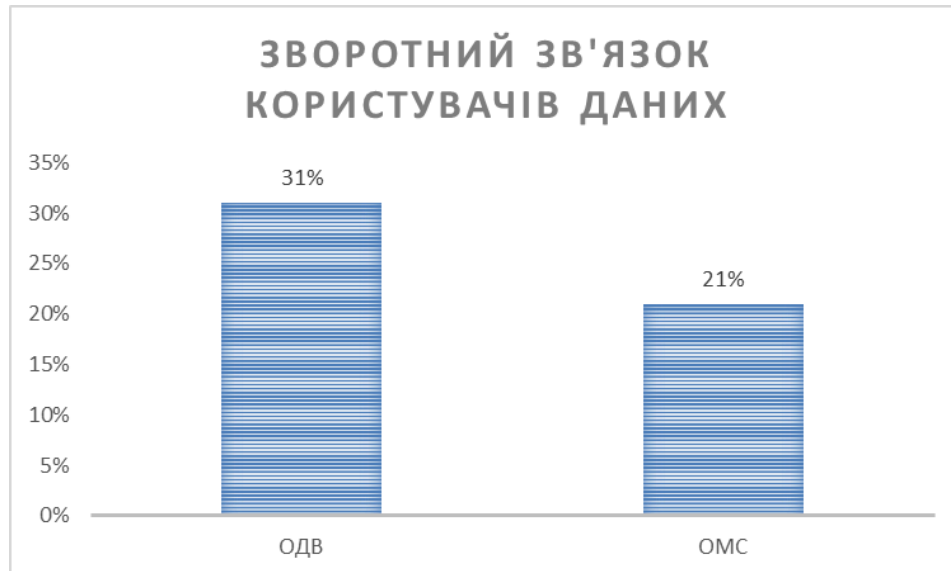
1. Дотримуватися визначеної у внутрішньому розпорядчому акті частоти оновлення даних на Порталі, оприлюднювати набори у повному обсязі.
2. Оприлюднювати відкриті дані у *машиночитаному форматі*: не використовувати порожні рядки, об'єднані комірки у файлі; записувати заголовки латиницею з використанням camelCase; не використовувати форматування (колір, шрифт, стиль); використовувати один тип даних, а також один формат запису дат, назв, чисел у межах одного атрибута.
3. Записувати назви наборів відповідно до Переліку наборів даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, зазначати повний опис наборів даних, використовувати коректні ключові слова, а також вказувати у назві файлу номер версії або дату, на яку актуальні дані.
4. Оприлюднювати набори даних у первинній (неагрегованій) формі.
5. Використовувати Рекомендації Мінцифри для оприлюднення наборів відкритих даних.

IV. Залучення користувачів.

У цьому розділі буде проаналізовано залучення користувачів для використання оприлюднених наборів відкритих даних, а саме: отримання розпорядником інформації зворотного зв'язку від користувачів відкритих даних, суб'єкти, які виступають користувачами даних, спосіб, у який розпорядник отримує зворотний зв'язок, здійснення розпорядником інформації заходи з інформування щодо діяльності у сфері відкритих даних, повідомлення розпорядником інформації користувачам відкритих даних про оприлюднення та оновлення таких даних, аналіз розпорядником інформації отриманого зворотного зв'язку, механізми залучення користувачів даних до визначення нових наборів даних, що підлягають оприлюдненню.

Залучення користувачів є надзвичайно важливим при формуванні політики відкритих даних, адже це сприяє подальшому повторному використанню даних, що безумовно створює економічну вигоду для держави.

23 із 75 ОДВ (31%) отримують зворотний зв'язок від користувачів даних, тоді як показник серед ОМС – 13 із 63, що становить 21% від загальної кількості ОМС.

Розпорядники інформації зазначили такі способи отримання зворотного зв'язку від користувачів даних:

- соціальні мережі розпорядника;
- отримання усних та письмових звернень громадян (пропозицій);
- листування через форму зворотного зв'язку на Порталі з користувачами даних.

Приклад.

Вінницька міська рада повідомила, що користувачами відкритих даних є такі суб'єкти:

- *Вінницький національний технічний університет;*
- *громадська організація «Подільська агенція регіонального розвитку»;*
- *Донецький національний університет ім. Василя Стуса;*
- *громадська організація «Чисте повітря».*

При цьому розпорядники відзначали, що найефективнішими методами взаємодії з користувачами вивчення потреб громадян за допомогою аналізу їх електронних звернень, організація фокус-груп, опитувань громадської думки через електронні форми, а також спілкування

через форму зворотного зв'язку на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних.

Також достатньо ефективним є обговорення уже опублікованих даних (сам формат немає великого значення, це можуть бути як офлайн презентації чи обговорення, так і онлайн обговорення в соціальних мережах). Коли користувачі бачать конкретний приклад, які саме дані та в якому форматі можуть бути опубліковані, у них з'являються більш конкретні та предметні ідеї щодо розширення оприлюднених наборів або публікації додаткових наборів даних. Для розпорядника корисно бачити конкретні приклади використання його даних для кращого розуміння потреби якості даних.

Так, найактивнішими суб'єктами використання відкритих даних є: громадські активісти, діяльність яких пов'язана із протидією корупції для контролю прозорості та підзвітності суб'єктів владних повноважень, а також організації, які створюють сервіси, продукти на основі відкритих даних, журналісти для інформування громадськості, представники бізнесу.

Приклад.

Державна податкова служба України повідомила, що найефективнішим методом взаємодії з користувачами відкритих даних є система зворотного зв'язку запроваджена на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних, яка допомагає краще розуміти потреби користувачів, сприяє оперативному вирішенню проблемних питань.

Приклад.

Державна служба України з питань праці розробила аналітичну панель для відстеження динаміки заборгованості із виплати заробітної плати.

Користувачі мають можливість ознайомитись з даними в розрізі адміністративно-територіальних одиниць, економічної активності підприємств та інших критеріїв.

Детальний аналіз заборгованості із заробітної плати дозволяє інспекторам праці ефективно реагувати на ситуацію, контролювати стан її погашення.

<https://dsp.gov.ua/mzzp2023/>.

Заходи з інформування щодо діяльності у сфері відкритих даних здійснюють 31 із 75 ОДВ (41%), 22 із 63 ОМС (35%). При цьому для реалізації зазначених заходів інформування розпорядники використовують такі джерела:

- оприлюднення інформації на офіційному вебсайті розпорядника у розділах “Відкриті дані” та/або “Доступ до публічної інформації”;
- публікація пресрелізів на офіційних сторінках розпорядника у соціальних мережах: Facebook або телеграм-каналах;
- шляхом надання відповідей на звернення громадян;
- інформування громадськості у засобах масової інформації;
- відповідні обговорення на засіданнях громадських рад при розпоряднику інформації.

Приклад.

Львівська міська рада систематично інформує громадськість про проведення презентацій великих оновлень (публікації аналітики на основі даних, оновлення порталу тощо), а також за допомогою прес-релізів повідомляємо про публікацію наборів даних, що можуть становити великий громадський інтерес.

<https://www.facebook.com/share/p/Q41aLb5APnOKv4Vc/>

<https://www.facebook.com/share/p/By26UeNWDtAKyBd2/>

<https://www.facebook.com/share/p/X4wAVhqbpscT6tu5/>

<https://www.facebook.com/share/p/kWDub4g66pPWUz7/>

Водночас 24 із 75 ОДВ (32%) та 18 із 63 ОМС (29%) здійснюють аналіз результатів отриманого зворотного зв'язку від користувачів даних.

Так, розпорядники аналізують кількість переглядів та завантажень наборів відкритих даних на Порталі, за результатами такої оцінки удосконалюють обов'язкові для оприлюднення набори, а також створюють та завантажують нові набори.

Також за результатами аналізу коментарів до наборів на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних розпорядниками приймаються рішення з приводу покращення структури наборів.

При цьому переважна більшість розпорядників повідомила про відсутність звернень або іншого зворотного зв'язку від користувачів даних.

Приклад.

За результатами аналізу зворотного зв'язку від користувачів Антимонопольний комітет України покращував якість відкритих даних, а також на офіційному вебсайті Антимонопольного комітету України розміщено повідомлення про доступність інформації для користувачів, зокрема, щодо Зведеного переліку суб'єктів природних монополій:

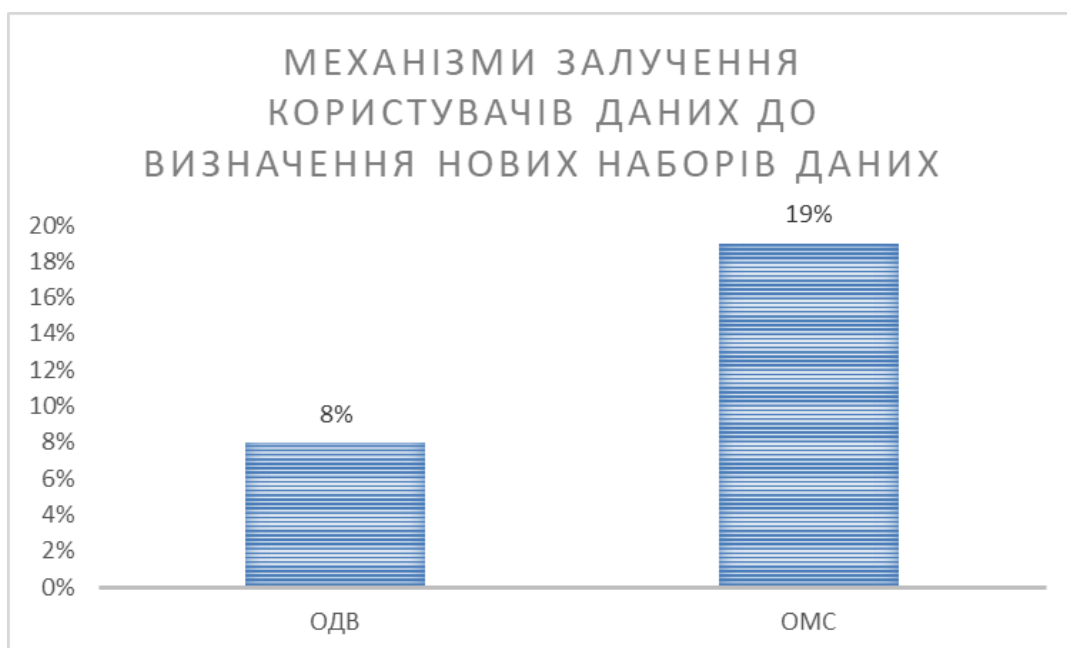
<https://amcu.gov.ua/news/nagadyemo-na-vebportali-amku-nayavnij-vidkritij-dostup-do-zvedenogo-pereliku-subyektiv-prirodnih-monopolij>.

Приклад.

За результатами опрацювання звернення мешканців Івано-Франківської громади було оприлюднено набір даних «Перелік дошкільних, середніх, позашкільних та професійно-технічних закладів освіти та статистична інформація щодо них».

<https://data.gov.ua/dataset/cc40a7b8-ab8f-45a6-a8ce-6c95db541b46>

У 12 із 63 ОМС (19%), 6 із 75 ОДВ (8%) існують механізми залучення користувачів даних до визначення нових наборів даних, що підлягають оприлюдненню (процедури інформування осіб, відповідальних за прийняття рішень щодо оприлюднення нового набору даних, про зворотний зв'язок користувачів тощо).

Приклад.

Залучення користувачів даних передбачено в Плані розвитку відкритих даних Антимонопольного комітету України на 2023-2025 роки: <https://bit.ly/3zGe645>.

Так, розпорядники використовують платформи електронної демократії офіційні вебсайти та сторінки у соціальних мережах як механізми залучення користувачів відкритих даних.

Зважаючи на викладене, розпорядники використовують можливість оприлюднення на офіційних вебсайтах та на Порталі наборів даних розпорядника, які не включені до переліку, у разі високого суспільного інтересу до таких даних (високої частоти їх запитування; за результатами опитування громадської думки; антикорупційного ефекту та/або економічного ефекту від оприлюднення наборів даних; наявності інших обставин).

При цьому значна кількість розпорядників не використовує жодних механізмів щодо залучення користувачів даних.

Рекомендації розпорядникам інформації:

1. Сприяти в отриманні зворотного зв'язку від користувачів даних шляхом використання офіційних каналів органу (вебсайт, сторінки у соціальних мережах).
2. Проводити опитування громадської думки щодо політики відкритих даних в органі, враховувати суспільний інтерес до певних категорій інформації та оприлюднювати таку інформацію у формі відкритих даних у разі наявності запитів громадськості.
3. Створити план з реалізації політики відкритих даних розпорядника та включити в такий план механізми залучення користувачів даних та популяризації повторного використання наборів відкритих даних.

V. Вплив відкритих даних.

У цьому розділі буде проаналізовано основні аспекти впливу відкритих даних, а саме: сприяння розпорядника використанню відкритих даних, використання розпорядником інформації відкритих даних у процесі формування політики та планування діяльності, здійснення моніторингу використання відкритих даних, проведення розпорядником інформації оцінки впливу оприлюднення відкритих даних, оцінка переваг

оприлюднених розпорядником інформації наборів даних для громадськості.

32 із 75 ОДВ (43%) та 24 із 63 ОМС (38%) сприяють подальшому використанню своїх відкритих даних.

Розпорядники інформують про можливості економічної вигоди, які створюють відкриті дані, на своїх офіційних вебресурсах, в офіційному листуванні під час надання публічних послуг тощо.

Крім того, розпорядники повідомляють громадськості про використання відкритих даних в електронних сервісах для громадян (залучення студентів, які проходять практику в міській раді, до створення сервісів на основі відкритих даних; ініціювання використання відкритих даних для транспортного порталу).

Приклад.

У якості заходів, що потенційно можуть сприяти використанню відкритих даних, сектор відкритих даних створює та публікує власні аналітичні матеріали на основі відкритих даних.

Наприклад, аналіз дорожньо-транспортних пригод на території Львова: <https://dashboard.city-adm.lviv.ua/vodii-ta-pishohody-budte-uvazhni>.

Також підтримуються ресурси, що постійно використовують відкриті дані:

Сайт «Панель міста» - <https://dashboard.city-adm.lviv.ua/>

Геопортал Львова – <https://map.city-adm.lviv.ua/home>

LvivCityHelper Bot - <https://city-helper.com/>

Менше третини розпорядників, а саме: 21 із 75 ОДВ (28%) та 19 із 63 ОМС (30%) використовують відкриті дані у процесі формування політики та планування діяльності (у тому числі шляхом розроблення внутрішніх положень, проведення аналізу політики (оцінка чинної політики) або створення програмних планів, проведення аналізу бюджетних показників тощо).

Так, розпорядники зазначали, що використовують відкриті дані під час проведення аналізу бюджетних показників, для інформування потенційних покупців комунального майна, при підготовці заявок для участі у грантових проектах, при формуванні стратегії сталого розвитку міст, при прийнятті обґрунтованих рішень у різних сферах діяльності органу, під час розробки стратегій розвитку громади, визначення змісту та цілей містобудівної політики (наприклад, Інтегрована концепція розвитку міста Львова до 2030 року) тощо.

Приклад.

Національна комісія зі стандартів державної мови використовує статистичну інформацію та залежно від неї приймає рішення щодо залучення чи навпаки - припинення повноважень установ, які проводять іспит на рівень володіння державною мовою у тому чи іншому регіоні.

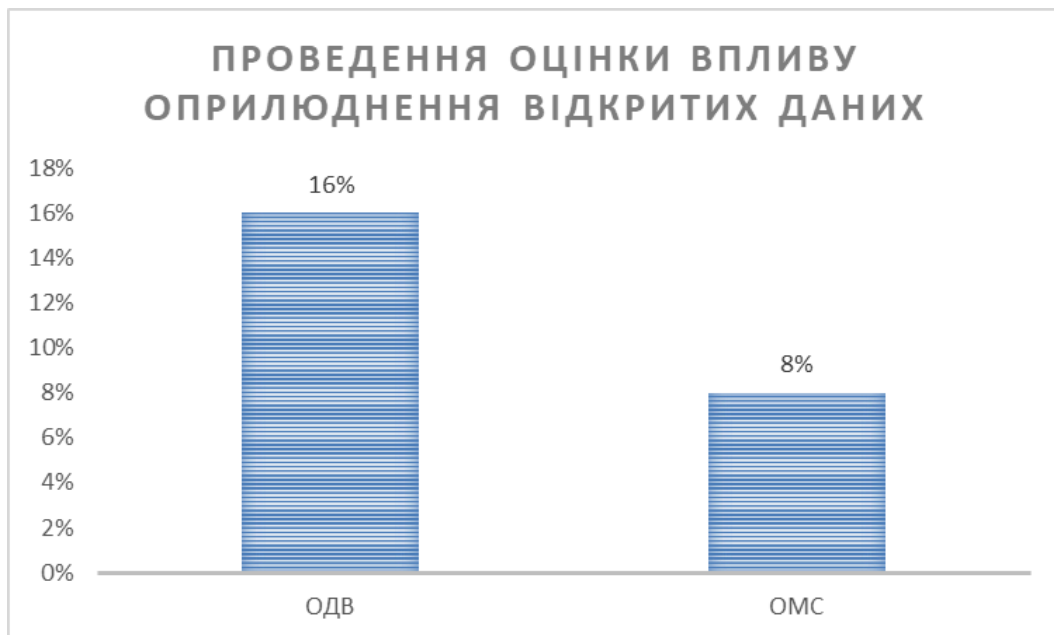
Розпорядники відслідковують кількість унікальних користувачів, які відвідували сторінку розпорядника на Порталі, а також на офіційному вебсайті, статистику переглядів оприлюднених наборів, наявність підписників у наборів даних тощо.

Зазначений моніторинг здійснюється переважно за допомогою веб-аналітики, доступу API, опрацювання зворотного зв'язку користувачів Порталу, офіційних комунікацій, дослідження наслідків.

На основі результатів такого моніторингу розпорядники могли б оцінити актуальність певних наборів даних і, в разі потреби, дотримуватися встановленої частоти їх оновлення, а також забезпечувати публікацію всіх обов'язкових наборів даних у повному обсязі. З іншого боку, такий моніторинг може виявити низький рівень відвідування та завантаження відкритих даних, що вимагатиме більш активної участі розпорядника у процесі просування оприлюднених наборів для підвищення їх популярності серед громадськості та подальшого використання.

Отже, проведення моніторингу використання відкритих даних є важливим для посилення антикорупційного ефекту та створення економічної вигоди.

При цьому лише 12 із 75 ОДВ (16%) та 5 з 63 ОМС (8%) проводять оцінку впливу оприлюднення відкритих даних, що є надзвичайно низьким показником. До того ж, розпорядники не повідомили, яку саме методику оцінки впливу відкритих даних вони використовують.

Це вказує на досить низький рівень розуміння розпорядниками важливості відкритих даних для різних сфер життя, а також на те, що більшість розпорядників публікують свої набори відкритих даних лише через вимоги чинного законодавства.

Виходячи з цього, необхідно проводити просвітницьку роботу, щоб показати справжню важливість відкритих даних для формування активного громадянського суспільства, а також для забезпечення прозорості та підзвітності влади.

Водночас розпорядники визнавали, що оприлюднення наборів відкритих даних має очевидні переваги для громадськості, як-от: підвищення прозорості в діяльності розпорядника, підвищення ефективності робочих процесів розпорядника, створення додаткової економічної цінності, громадський контроль за діяльністю влади та ситуацією в місті.

Рекомендації розпорядникам:

1. Використовувати відкриті дані у процесі розробки політики та планування діяльності.
2. Сприяти подальшому використанню оприлюднених наборів даних через проведення інформаційних кампаній та публікацію такої інформації на офіційних вебресурсах.
3. Здійснювати оцінку впливу від оприлюднення відкритих даних шляхом затвердження на нормативному рівні порядку проведення такого моніторингу.

Рейтинг ОДВ щодо стану оприлюднення та оновлення відкритих даних

Назва ОДВ	Набрані бали (max 60)
Фонд державного майна України	47
Державна податкова служба України	46
Антимонопольний комітет України	45
Національна служба здоров'я України	45
Державна служба статистики України	44
Вища рада правосуддя	43
Міністерство фінансів України	40
Міністерство освіти і науки України	40
Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм	39

Адміністрація Державної прикордонної служби України	39
Національне агентство України з питань державної служби	39
Національне агентство з питань запобігання корупції	39
Національне антикорупційне бюро України	38
Державна інспекція енергетичного нагляду України	35
Державна судова адміністрація України	34
Державний комітет телебачення і радіомовлення України	34
Офіс Генерального прокурора	34
Міністерство внутрішніх справ України	34
Міністерство енергетики України	33
Пенсійний фонд України	33
Національна поліція України	32
Національний банк України	32
Держводагентство	31
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку	31

Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України	31
Державна служба геології та надр України	31
Державна служба якості освіти України	30
Державне агентство лісових ресурсів України	30
Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей	30
Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів	30
Державна регуляторна служба України	29
Міністерство у справах ветеранів України	29
Держспецзв'язку	29
Національна комісія зі стандартів державної мови	29
Міністерство економіки України	29
Державна служба України з питань праці	29
Державне агентство України з питань кіно	29

Міністерство соціальної політики України	29
Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру	28
Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками	28
Міністерство культури та інформаційної політики України	28
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП)	28
Український інститут національної пам'яті	27
Державна аудиторська служба України	27
Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба)	27
Державне агентство України з управління зоною відчуження	27
Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України	27
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	26

Міністерство аграрної політики та продовольства України	26
Конституційний Суд України	26
Національна соціальна сервісна служба України	26
Державна служба зайнятості	26
Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення	26
Державна служба України з етнополітики та свободи совісті	26
Державна міграційна служба України	25
Фонд гарантування вкладів фізичних осіб	25
Державна служба експортного контролю України	25
Державна служба фінансового моніторингу України	25
Вища кваліфікаційна комісія суддів України	25
Державна служба морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України	25
Державна архівна служба України	24
Державна інспекція атомного регулювання України	24

Державна митна служба України	24
Центральна виборча комісія	23
Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України	23
Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України	23
Державна казначейська служба України	23
Міністерство охорони здоров'я України	23
Державна авіаційна служба України	23
Міністерство оборони України	22
Держрезерв	20
Державна інспекція архітектури та містобудування України	17
Державне агентство розвитку туризму України	16
Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України	13
Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти	12

**Рейтинг ОМС щодо стану оприлюднення та оновлення
відкритих даних**

Назва ОМС	Набрані бали (max 60)
Івано-Франківська міська рада	53
Вінницька міська рада та її виконавчі органи	52
Тернопільська міська рада	52
Луцька міська рада	51
Львівська міська рада	51
Хмельницька міська рада	50
Білоцерківська міська рада та її виконавчі органи	48
Червоноградська міська рада	46
Полтавська міська рада	44
Виконавчий комітет Криворізької міської ради	42
Виконавчий комітет Славутської міської ради	40
Дніпровська міська рада	39
Ужгородська міська рада	38
Кам'янська міська рада	38
Світловодська міська рада Кіровоградської області	37

Виконавчий комітет Коростенської міської ради	37
Виконавчий орган Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація)	36
Кропивницька міська рада	35
Виконавчий комітет Гадяцької міської ради	35
Виконавчий комітет Прилуцької міської ради	34
Вараська міська рада	33
Виконавчий комітет Рівненської міської ради	32
виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області	32
Бурштинська міська рада	31
Житомирська міська рада	31
Ірпінська міська рада	30
Виконавчий комітет Яремчанської міської ради	30
Жмеринська міська рада	29
Дрогобицька міська рада	29
Коломийська міська рада	29

Виконавчий комітет Шепетівської міської ради Хмельницької області	29
Виконавчий комітет Нетішинської міської ради	28
Дубенська міська рада	28
Павлоградська міська рада та виконавчий комітет	28
Виконавчий комітет Чернівецької міської ради	27
Мукачівська міська рада	27
Охтирська міська рада	25
Володимир-Волинська міська територіальна громада	25
Виконавчий комітет Фастівської міської ради	24
Білгород-Дністровська міська рада	24
Виконавчий комітет Первомайської міської ради Харківської області	24
Виконавчий комітет Бориспільської міської ради	23
Виконавчий комітет Миргородської міської ради	23
Горішньоплавнівська міська рада Кременчуцького району Полтавської області	22

Виконавчий комітет Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області	22
Виконавчий комітет Ковельської міської ради	22
Виконавчий комітет Калуської міської ради	22
Виконавчий комітет Смілянської міської ради	22
Виконавчий комітет Лозівської міської ради Харківської області	22
Чернігівська міська рада	22
Виконавчий комітет Бердичівської міської ради	21
Ізмаїльська міська рада Ізмаїльського району Одеської області	21
Кам'янець-Подільська міська рада	19
Одеська міська рада	19
Стрийська міська рада	19
Нікопольська міська рада	16
Херсонська міська рада	16
Черкаська міська рада	16
Слов'янська міська рада	16
Миколаївська міська рада	14

Виконавчий комітет Дружківської міської ради	12
Покровська міська рада Донецької області	11
Хмільницька міська рада	8